

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens årsberättelse 2021

Till revisionsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens årsberättelse 2021 (B 2/2022 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för utlåtande till revisionsutskottet. Tidsfrist: 30.9.2022.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ledande expert Seija Jalkanen, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Santtu Sundvall, arbets- och näringsministeriet
- konsultativ tjänsteman Jasmiina Jokinen, justitieministeriet
- specialsakkunnig Roope Jokinen, inrikesministeriet
- ledande expert Tuuli Tuunanen, inrikesministeriet
- direktör Tanja Auvinen, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Katariina Rainio, social- och hälsovårdsministeriet
- projektchef Outi Viitamaa-Tervonen, social- och hälsovårdsministeriet
- specialsakkunnig Minna Viuhko, social- och hälsovårdsministeriet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- specialsakkunnig Tapani Aaltela, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultativ tjänsteman Eva Ojala, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringssekreterare Pekka Paaermaa, social- och hälsovårdsministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I bilaga 3 till regeringens årsberättelse 2021 redogör regeringen för de åtgärder som den vidtagit med anledning av riksdagens aktuella uttalanden och ställningstaganden. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har behandlat regeringens årsberättelse beträffande de uttalanden och ställningstaganden som har godkänts på förslag av utskottet.

Utlåtande AjUU 11/2022 rd

Uttalanden och ställningstaganden som ska stå kvar

Utskottet anser att de åtgärder och fortsatta planer som har vidtagits med anledning av följande uttalanden och ställningstaganden som arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har föreslagit och som det redogjorts för i berättelsen och vid utfrågningarna av sakkunniga är ändamålsenliga och bra. Utskottet anser dock att de vidtagna åtgärderna ännu inte är tillräckliga och att uttalandena eller ställningstagandena därför bör stå kvar:

- Jämställdhetslagstiftning, arbetsliv och föräldraskap (RP 195/2004 rd — RSv 24/2005 rd), punkt 1
- Jämställdhetsredogörelsen (SRR 7/2010 rd — RSk 51/2010 rd), punkt 1 och 4
- Tvångsarbete som liknar människohandel (RP 69/2016 rd — RSv 124/2016 rd)
- Diskrimineringsombudsmannens berättelse till riksdagen 2018 (B 6/2018 rd — RSk 45/2018 rd), punkt 1—5
- Jämställdhetsombudsmannens berättelse till riksdagen 2018 (B 22/2018 rd — RSk 49/2018 rd), punkt 1, 3—6
- Systemen med arbetstagarrepresentation i arbetstidslagen (RP 158/2018 rd — RSv 306/2018 rd), punkt 1 och 2
- Ändring av 3 kap. 5 § i arbetsavtalslagen och 4 kap. 5 § i lagen om sjöarbetsavtal (RP 222/2020 rd — RSv 157/2021 rd)
- Uppföljning av konsekvenserna av ändringarna i utlänningslagen (RP 253/2020 rd — RSv 89/2021 rd)
- Behovet av revidering av lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (RP 4/2021 rd — RSv 78/2021 rd), punkt 1 och 2
- Ändring av lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsonganställning (RP 252/2020 rd — RSv 29/2021 rd)
- Ändring av lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter och av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (RP 42/2021 rd — RSv 70/2021 rd)
- Lagstiftningen om en översyn av serviceprocessen för arbetssökande och av vissa förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmån (RP 167/2021 rd — RSv 212/2021 rd), punkt 1—3

Uttalanden och ställningstaganden som kan strykas

Utskottet anser att åtgärderna med anledning av följande uttalanden eller ställningstaganden har varit tillräckliga eller att de i övrigt inte längre är aktuella:

- Diskrimineringsombudsmannens berättelse till riksdagen 2018 (B 6/2018 rd — RSk 45/2018 rd), punkt 6
- Jämställdhetsombudsmannens berättelse till riksdagen 2018 (B 22/2018 rd — RSk 49/2018 rd), punkt 2
- Ändring av lagen om integritetsskydd i arbetslivet (RP 97/2018 rd — RSv 236/2018 rd)
- Preciseringar i arbetstidslagen (RP 86/2019 rd — RSv 56/2019 rd)

Utlåtande AjUU 11/2022 rd

- Ändring av lagen om vuxenutbildningsförmåner och ändring av 15 § i lagen om studiestöd (RP 15/2020 rd — RSv 54/2020 rd)

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår

att revisionsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 29.9.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Aino-Kaisa Pekonen vänst
vice ordförande Katja Taimela sd
medlem Kim Berg sd
medlem Tuomas Kettunen cent
medlem Rami Lehto saf
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Jukka Mäkynen saf
medlem Anders Norrback sv
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Arto Satonen saml
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Riikka Slunga-Poutsalo saf.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.

Utlåtande AjUU 11/2022 rd **Avvikande mening**

Avvikande mening

Motivering

Regeringens årsberättelse redogör för de åtgärder och fortsatta planer som regeringen har vidtagit eller ämnar vidta med anledning av de uttalanden och ställningstaganden som riksdagen har godkänt. I samband med behandlingen av diskrimineringsombudsmannens berättelse föreslog arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (AjUB 14/2018 rd) ett ställningstagande som riksdagen godkände (B 6/2028 rd — RSk 45/2018 rd). I andra punkten i det uttalandet förutsätter riksdagen att regeringen utarbetar de lagändringar som behövs för att möjliggöra att försörjningsförutsättningen inte bör tillämpas på ansökningar om familjeåterförening som lämnats av personer som beviljats flyktingstatus och personer som beviljats sekundärt skydd.

Diskrimineringsombudsmannens berättelse (B 6/2018 rd) behandlar ur ett brett perspektiv många sektorer som i sig är viktiga. Diskrimineringsombudsmannen föreslår dock att det utreds om inkomstgränserna i samband med familjeåterförening är ”skäligen” och att försörjningsvillkoret inte alls längre ska tillämpas på minderåriga anknytningspersoner som fått uppehållstillstånd. Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att avskaffandet av försörjningsvillkoret för minderåriga anknytningspersoner är ägnat att sporra till att sända minderåriga som asylsökande till Finland för att hela familjen med hjälp av honom eller henne ska kunna resa in i landet.

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att inkomstgränserna för familjeåterförening måste grunda sig på att den sökande har en faktisk möjlighet att försörja sig själv och sin familj utan behov av permanenta socialbidrag. Om det kravet inte finns, blir anknytningspersonen och hans eller hennes familj en bestående börda för det finska välfärdssamhället. Det försämrar ytterligare försörjningskvoten, som för närvarande blir sämre till följd av vår åldrande befolkning. Slopade inkomstgränser sänder också fel signal till dem som får uppehållstillstånd, eftersom inkomstgränserna i sig sporrar dem som får uppehållstillstånd att ta jobb och försörja sig själva, eftersom de annars inte kan ansöka om familjeåterförening. Att ha kvar inkomstgränserna är förenligt med det finländska samhällets helhetsintresse och uppmuntrar anknytningspersonen att ta jobb, försörja sig själv och på så sätt integreras i det finska samhället.

Sannfinländarnas utskottsgrupp påpekar att det sänder en helt felaktig signal till ursprungsländerna om försörjningsvillkoret upphör att gälla för minderåriga anknytningspersoner. Om det blir betydligt lättare att skicka en minderårig anknytningsperson ensam till Finland för att hela familjen ska komma till Finland, uppmuntrar det människor att sända minderåriga ensamma som asylsökande. Informationen om detta felaktiga incitament gör att barnen inte bara blir av med sin familj utan också utsätts för risker, eftersom barn som skiljs åt från sin familj kan hamna i händerna på människosmugglare och falla offer för människohandel eller sexuellt utnyttjande. Redan det att barn utnyttjas för att skaffa uppehållstillstånd har likheter med ekonomiskt utnyttjande av barn. Sannfinländarnas riksdagsgrupp anser att detta inte är förenligt med barnets bästa och undrar varför det inte har gjorts någon bedömning av förslagets konsekvenser för barn.

Sannfinländarnas utskottsgrupp stöder inte heller att punkt 5 i det ställningstagande som anknyter till en rekommendation i diskrimineringsombudsmannens berättelse ska stå kvar till den del som

Utlåtande AjUU 11/2022 rd
Avvikande mening

gäller grunderna för uppehållstillstånd. Att vara offer för människohandel ska inte per automatik vara ett kriterium för att få permanent uppehållstillstånd och gratis uppehälle i Finland eftersom det då skapas en ny metod för olaglig invandring. Man måste i första hand ingripa i människohandel i samarbete med brottsoffrets ursprungsstat och försöka se till att offret tryggt kan återvända till sitt hemland och se vistelsen i Finland som ett undantag, om villkoren för uppehållstillstånd inte i övrigt är uppfyllda.

Avvikande mening

Vi föreslår

att statsrådet inte vidtar åtgärder med anledning av punkt 2 i det ställningstagande som godkändes i samband med behandlingen av diskrimineringsombudsmannens berättelse (B 6/2018 rd — RSv 45/2018 rd) och inte heller i fråga om punkt 5 i det ställningstagandet till den del den gäller grunderna för uppehållstillstånd och att de punkterna stryks.

Helsingfors 29.9.2022

Rami Lehto saf
Riikka Slunga-Poutsalo saf
Jukka Mäkynen saf